

Amanita virosa

Valkokärpässieni

Amanita virosa

(Norjankielinen nimi: Hvit fluesopp)

Valkokärpässieni on kauttaaltaan (lakki, jalka, heltat ja malto) valkoinen laji. Jalan yläosassa on rengas, joka voi myös irrota. Jalan tyviosa on möhkälemäinen ja tupen ympäröimä. Valkokärpässieni kasvaa yleensä metsissä.

Galerina marginata

Myrkkynäöpikkä

Galerina marginata

(Norjankielinen nimi: Flatklokkehatt)

Sieni on kauttaaltaan (lakki, jalka ja malto) ruskea. Myrkkynäöpikkä on tavallisesti pienikokoinen. Sieni on yleinen. Se kasvaa useimmiten ryppäinä puiden kannoilla ja kaarnassa.

Amanita phalloides

Kavalakärpässieni

Amanita phalloides

(Norjankielinen nimi: Grønn fluesopp)

Lakin väri vaihtelee vihertävästä ruskeaan ja kellertävään. Heltat ja jalka ovat valkoiset. Jalan yläosassa on rengas, joka voi myös irrota. Jalan tyviosa on möhkälemäinen ja tupen ympäröimä. Sieni on harvinainen.

Lepiota boudieri

Ruosteukonsieni

Lepiota boudieri

(Norjankielinen nimi: Rustbrun parasollsopp)

Lakki on kellon muotoinen ja kullanuskea. Heltat ovat valkoiset. Sieni on pienikokoinen, ja jalka on 3-6 cm korkea. Ruosteruokosieni kasvaa lehtimetsissä.

Lepiota castanea

Kastanjaukonsieni

Lepiota castanea

(Norjankielinen nimi: Kastanjeparasollsopp)

Lakki on punaruskea ja pienten suomujen peitossa. Heltat ja malto ovat valkoiset. Sieni on pienikokoinen, ja kasvaa lehti- ja havumetsissä.

Myrkytys

Jopa aivan pienet määrät näitä kolmea sientä voi aiheuttaa vakavan myrkytystilan. Oireita ovat vähintään kuuden tunnin kuluttua ilmaantuva voimakas vesiripuli, vatsakivut ja oksennukset. Hengenvaarallisen maksavaurion riski on suuri 2–4 päivän aikana. Jos epäilet myrkytystä, saat lisätietoja ja toimintaohjeita ottamalla yhteyttä Giftinformasjonens-neuvontaan.

Suippumyrkkyseitikki, *Cortinarius rubellus* (Norjankielinen nimi: Spiss giftslørsopp)

Koko sieni on kanelinruskea/punaruskea (lakki, jalka, heltat ja malto). Yleinen sieni metsissä.

Lehtomyrkkyseitikki, *Cortinarius orellanus* (Norjankielinen nimi: Butt giftslørsopp)

Muistuttaa suippumyrkkyseitikkiä, mutta lehtomyrkkyseitikin lakki on laakeampi ja tasaisempi. Tämä lehtimetsissä kasvava myrkyllinen sieni on harvinainen Norjassa.

Cortinarius rubellus

Myrkytys

Jopa erittäin pienet määrät suippu- tai lehtomyrkkyseitikkiä sisältää riittävästi myrkkyä aiheuttaakseen vakavia munuaisvaurioita. Myrkytyksen oireet ilmaantuvat vasta aikaisintaan 2 päivän kuluttua ja ne voivat muistuttaa influenssaa/fluenssaa. Olo on epämääräisen sairastunut ja virtsan määrä voi lisääntyä tai vähentyä. Myrkytyksen saaneella on suuri riski saada vakava munuaisvaurio 3–10 päivän kuluessa. Jos epäilet myrkytystä, saat lisätietoja ja toimintaohjeita ottamalla yhteyttä Giftinformasjonens-neuvontaan.

Punakärpässiäni/Ruskokärpässiäni/Panterikärpässiäni

Amanita muscaria / *A. regalis* / *A. pantherina*

(Norjankieliset nimet: Rød/Brun/Panter fluesopp)

Sienten heltat ovat valkoiset ja jalassa on rengas. Jalan tyviosassa on mukulamainen paksunnos. Lakki on punainen tai rusehtava ja siinä on valkoisia laikkuja. Laikut voivat myös irrota lakista.

Myrkytys

Nämä kolme kärpässiäniä sisältävät hermoston vaikuttavaa myrkkyä. Oireet ilmaantuvat useimmin 1/2–4 tunnin kuluttua sienen syömisestä. Pienet määrät sientä saattaa aiheuttaa sekavuutta, huimausta, vatsavaivoja ja sydämentykytystä. Vakavat myrkytykset ovat harvinaisia. Jos sieniä on syöty suurempia määriä, sairaalahoito saattaa olla tarpeen.

Pulkkosieni, *Paxillus involutus*

Norjankielinen nimi: Pluggsopp)

Sienen lakki on ruskea ja reunoista sisäänpäin kääntynyt, jalka on ruskea ja heltat tummuvat paineltaessa. Sieni on erittäin yleinen.

Myrkytys

Pulkkosieni sisältää useita eri myrkkyjä ja voi aiheuttaa monenlaisia oireita. Oksentelu, ripuli ja vatsavaivat voivat ilmaantua 1/2–4 tunnin kuluttua raan sienen nauttimisesta. Kypsennettyjen sienten toistuva syönti voi aiheuttaa vaarallisen myrkytyksen, joka vaurioittaa verisoluja ja munuaisia.

Kuva : Per Marstad

Norjassa kasvavat myrkylliset sienet

Metsissä kasvaa sekä ruokasieniä, ruokasieniksi kelpaamattomia sieniä että myrkyllisiä sieniä.

Jotkin Norjan myrkyllisimmistä sienistä voivat muistuttaa erehdyttävästi muissa maissa kasvavia ruokasieniä.

Vinkkejä sienten poimimiseen:

- Poimi vain sieniä, jotka tunnistat varmasti.
- Älä milloinkaan koemaista tuntemattomia sieniä – monet kaikkein myrkyllisimmistä sienistä maistuvat hyvinkin miedoilta.
- Käytä hyväksi järjestettyjä sienten tunnistustilaisuuksia ja osallistu sienikurssille.
- Ota yhteyttä Giftinformasjonens-neuvontaan (myrkytystietokeskus), jos epäilet myrkytystä.

Giftinformasjonens

Puh: 22 59 13 00 (24 t/vrk)

www.giftinfo.no

Lehtisen on koonnut Giftinformasjonens. Tämä tiivistelmä pohjautuu laajempaan norjankieliseen esitteeseen, joka voidaan tilata tai ladata Giftinformasjonens-keskuksen kotisivuilta. Norges sopp- og nyttevekstforbund, Norjan sieni- ja hyötykasviyhdistys (www.soppognyttevekster.no) järjestää sienikursseja.